

---

การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงาน  
โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่เมาะ (บ้านเด่น)  
อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่  
โดยใช้เทคนิคการประชุมเชิงสร้างสรรค์

THE DEVELOPMENT OF COMMUNITY PARTICIPATION  
MANAGEMENT BY APPRECIATION INFLUENCE CONTROL  
IN BAN DEN MUNICIPALITY SCHOOL, MAE AI DISTRICT,  
CHIANG MAI PROVINCE

---

ธนวัฒน์ บุญทวี สมบูรณ์ อริยา และประเวศ เวชชะ

**CHIANG MAI  
RAJABHAT  
UNIVERSITY**

# การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่เอย (บ้านเด่น) อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้เทคนิคการประชุมเชิงสร้างสรรค์

THE DEVELOPMENT OF COMMUNITY PARTICIPATION MANAGEMENT BY APPRECIATION INFLUENCE CONTROL IN BAN DEN MUNICIPALITY SCHOOL, MAE AI DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE

ธนวัฒน์ บุญทวี สมบูรณ์ อริยา และประเวศ เวชชะ  
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

## บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่เอย (บ้านเด่น) อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้เทคนิคการประชุมเชิงสร้างสรรค์ (AIC: Appreciation Influence Control) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียน และเพื่อเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่เอย (บ้านเด่น) อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียน โดยใช้แบบสอบถาม ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชน และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 40 คน และกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน โดยใช้คู่มือเทคนิคการประชุมเชิงสร้างสรรค์ (AIC) ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชน และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 22 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้กระบวนการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยสรุปเป็นลักษณะความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า

### 1. สภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียน

1.1 การบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนด้านการบริหารงานวิชาการเฉลี่ยทั้ง 3 กลุ่ม อยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในระดับมาก ส่วนกลุ่มตัวแทนชุมชน และกลุ่มตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในระดับปานกลาง

1.2 การบริหารงานงบประมาณ โดยภาพรวมชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนด้านการบริหารงานงบประมาณเฉลี่ยทั้ง 3 กลุ่ม อยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และกลุ่มตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านงบประมาณในระดับมาก กลุ่มตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมระดับปานกลาง

1.3 การบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนด้านการบริหารงานบุคคลเฉลี่ยทั้ง 3 กลุ่ม อยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและกลุ่มตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานบุคคลในระดับมาก ส่วนกลุ่มตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมระดับปานกลาง

1.4 การบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวมชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนด้านการบริหารงานทั่วไปเฉลี่ยทั้ง 3 กลุ่ม อยู่ในระดับมาก กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในบริหารงานด้านการบริหารทั่วไป โดยเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มอื่น รองลงมา ได้แก่ กลุ่มตัวแทนชุมชน และกลุ่มตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน ตามลำดับ

2. แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนด้านการวางแผนพัฒนาการมีส่วนร่วมบริหารโรงเรียน โรงเรียนควรกำหนดวิสัยทัศน์เป็นโรงเรียนมุ่งจัดการศึกษาโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในงานบริหารทั้ง 4 งาน ควรกำหนดพันธกิจ สร้างความเข้าใจในการจัดการศึกษาแก่ชุมชน ครู ผู้ปกครอง เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง มีเป้าประสงค์ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2559 ควรมีการกำหนดยุทธศาสตร์ พัฒนาระบบการมีส่วนร่วม พัฒนาความรู้ความเข้าใจการมีส่วนร่วมในการบริหารงานแก่บุคลากรของโรงเรียน พัฒนาความรู้ความเข้าใจของกลุ่มต่างๆ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมบริหารงานโรงเรียน ให้มีโครงการ 5 โครงการ ได้แก่ โครงการครู บุคลากรทางแนวรับการมีส่วนร่วมของชุมชน โครงการปรับบทบาทชุมชนกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา โครงการวันแม่สานใจให้การศึกษา โครงการวันพ่อทอใยระดมทุน และโครงการเปิดโลกทัศน์ศึกษาดูงาน

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาช่วยให้ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบถึงความสำคัญ และสามารถปรับบทบาทหน้าที่ของการเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา สามารถสนับสนุน ส่งเสริม แก้ปัญหาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อสนองความต้องการของชุมชนได้

**คำสำคัญ:** ประชุมเชิงสร้างสรรค์ (AIC) การพัฒนาการมีส่วนร่วม/การมีส่วนร่วม การบริหารการศึกษา

## ABSTRACT

The purposes of this study, aimed to investigate the present situations and on-going strategies for the community participation management by appreciation influence control in Ban Den Municipality School, Mae Ai District, Chiang Mai Province. Target group for the study of the community participation management included 40 members from the basic educational committee, community representatives and parent representatives, with a questionnaire survey. Another the target group for the finding community participation using appreciation influence control included 22 members from the basic educational committee, community representatives and parent representatives with a manual of the appreciation influence control technique (AIC). Quantitative Analysis were applied with the use of mean and standard deviation. Narrative technique was employed in content analysis.

The findings of the study divided into two major aspects were as follows:

### 1. Community participation in organizational administration at glance

1.1 Academic management: Overall it was stated that the three targeted groups' community participation in their academic management was rated at a high level. The basic educational committee and community representatives rated it at a high level, meanwhile the parent representatives rated their participation at a moderate level;

1.2 Budget management: it was stated that the three targeted groups' community participation in their budget management was rated at a high level. The basic educational committee and community representatives rated their participation at a high level, whereas parent representatives rated their participation at a moderate level;

1.3 Personnel management: it was stated that the three targeted groups' community participation in their personnel management was rated at a moderate level. The basic educational committee and community representatives rated their participation at a high level whereas parent representatives rated their participation at a moderate level;

1.4 General management: it was stated that the three targeted groups' community participation in their general management was rated at a high level. The basic educational committee rated their participation at the highest level, followed by the community representatives and the student parents respectively.

2. The on-going strategies for the development of the three targeted groups' community participation in their organizational management were suggested that the provisions for the enhancement of the school's practical vision and missions with well-planned organizational management; the community residents', teachers' and student parents' better understandings of their educational management; the community residents' opportunities in participating in their organizational management, and the community residents' goals for participating in their organizational management taken place in the academic year 2016 be all required. Not only should the school's on-going strategies for participatory process development be set up, but also the school staff's better understandings of their participation in personnel management should also be encouraged. Moreover, the other involved participants' cooperation in effectively managing the five major projects (e.g. project for school staff's community participation; project for community paradigm shifts on participatory educational management; project for Mother's day with her educational sponsorship; project for Father's day with his financial supports, and project for educational fieldtrips) should be enhanced.

The information from the study help the parents, the community leaders, the school boards know the importance and adapt that the community role on the participation in the education can support and solve the education problem for the betterment of the community.

**Keywords:** Appreciation Influence Control (AIC), Developing Participation/Participation, Educational Administration

## บทนำ

การบริหารการศึกษาและการจัดการศึกษาของไทยยังมีปัญหา คือ ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนที่เข้ามามีบทบาทอย่างจริงจังในการบริหารการศึกษา เพราะขาดกลไกที่เหมาะสมที่จะให้ชุมชนและประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมวางแผน ร่วมทำ และร่วมติดตามประเมินผลในการจัดการศึกษาในท้องถิ่นของตน รวมทั้งการระดมสรรพกำลังและการใช้ทรัพยากรในการศึกษาของไทยมีน้อย ยังจำกัดอยู่ในงบประมาณของรัฐ มีภาวะพึ่งพารัฐสูง เนื่องจากการจัดการศึกษาไทยถูกมองเป็นหน้าที่ของรัฐ สถานศึกษา ผู้บริหาร และข้าราชการครู การจัดการศึกษาจึงถูกจำกัดอยู่ภายในโรงเรียนโดยลำพัง (อุทัย บุญประเสริฐ, 2543: 102; อ่างใน กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 3-4)

โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่เฒ่า (บ้านเด่น) เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยเทศบาลตำบลแม่เฒ่า กระทรวงมหาดไทย เปิดสอนนักเรียนในระดับชั้นอนุบาล 1 - อนุบาล 3 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 เป็นต้นมา มีผู้บริหาร จำนวน 1 คน บุคลากรครู จำนวน 6 คน นักเรียน จำนวน 130 คน สภาพทั่วไปยังขาดปัจจัยหลายประการที่จะอำนวยความสะดวกต่อการบริหาร และพัฒนาโรงเรียน

ให้เป็นสิ่งที่พึงพอใจของทุกๆ ฝ่ายในหลายๆ ด้าน รวมทั้งไม่สามารถที่จะจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาในระดับที่พึงประสงค์ได้

จากรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2555 พบว่า ผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในภาพรวมยังไม่ได้มาตรฐานคุณภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะด้านกระบวนการทางการศึกษา มาตรฐานที่ 9 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย ผลการประเมินอยู่ในระดับ ปรับปรุง จุดที่ควรพัฒนา คือ สถานศึกษาควรจัดทำแผนการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายให้ชุมชน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับการศึกษา มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลการประเมินอยู่ในระดับ พอใช้ จุดที่ควรพัฒนา คือ สถานศึกษาควรมีการจัดทำแผนเชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนข้อมูลกับแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพิ่มเติม และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรศาสนา และสถาบันทางวิชาการ เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน ผลการประเมินอยู่ในระดับ ปรับปรุง จุดที่ควรพัฒนา คือ สถานศึกษาควรส่งเสริมกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันให้มากขึ้น และด้านผลผลิต มาตรฐานที่ 24 สถานศึกษามีมาตรฐานเป็นที่พึงพอใจ และยอมรับ โดยผู้ปกครอง และชุมชนให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา ผลการประเมินอยู่ในระดับ พอใช้ จุดที่ควรพัฒนา คือ โรงเรียนควรให้ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ร่วมสร้างเครือข่ายบุคคลภายนอก มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่อย (บ้านเด่น), 2555: 1)

สรุปได้ว่า สิ่งที่โรงเรียนต้องเร่งพัฒนา คือ การส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียน ตามขอบข่ายการบริหารงานของสถานศึกษา ทั้ง 4 งาน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งจากผลการวิจัยของสมศักดิ์ ไชยโชติ (2550: 168) กล่าวว่า คุณภาพผู้เรียนมาจากการกำหนดบทบาทในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา บุคลากรในโรงเรียน และชุมชน มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาของนักเรียน การให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายในการจัดการการศึกษา และการให้ชุมชนมีส่วนร่วมดูแลส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน และผลการวิจัยของวรลักษณ์ พลรบ (2550, บทคัดย่อ) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล อยู่ในระดับมาก ทั้งภาพรวม และเมื่อแยกพิจารณาในแต่ละด้าน และยังสอดคล้องกับ ทศพล ผลทวีคุณ (2551, บทคัดย่อ) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก การจัดการศึกษาในภาพรวมเป็นเรื่องที่สังคมและผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาทุกระดับต้องร่วมมือกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล

จากความสำคัญของปัญหาโดยรวมดังกล่าว และปัญหาที่เกิดขึ้นของการดำเนินงานในโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่อย (บ้านเด่น) ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการบริหารงานในโรงเรียน จึงมีความสนใจในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่อย (บ้านเด่น) โดยนำเอาเทคนิคการประชุมเชิงสร้างสรรค์ (AIC) ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีปฏิสัมพันธ์ โดยการปฏิบัติจริงของผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้เกิดการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ตามขอบข่ายการบริหารงานของสถานศึกษา 4 ด้าน ซึ่งเชื่อว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นองค์คณะบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับโรงเรียนมากกว่าหน่วยงานอื่นๆ ย่อมรู้ปัญหา และสามารถหาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

## วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่ฮ้อย (บ้านเด่น) อำเภอแม่ฮ้อย จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อเสนอแนะทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่ฮ้อย (บ้านเด่น) อำเภอแม่ฮ้อย จังหวัดเชียงใหม่

## ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการเป็นกรอบแนวคิดทางการศึกษา โดยจำแนกออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

### ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. การบริหารงานของโรงเรียน 4 งาน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป
2. เทคนิคการประชุมเชิงสร้างสรรค์ (AIC)

### ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสียกับโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่ฮ้อย (บ้านเด่น) จำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่ฮ้อย (บ้านเด่น) อำเภอแม่ฮ้อย จังหวัดเชียงใหม่ โดยตอบแบบสอบถาม จำนวน 40 คน ทำการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 8 คน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 12 คน ตัวแทนชุมชน จำนวน 20 คน

กลุ่มที่ 2 เพื่อเสนอแนะทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่ฮ้อย (บ้านเด่น) อำเภอแม่ฮ้อย จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้เทคนิคการประชุมเชิงสร้างสรรค์ (AIC) จำนวน 22 คน โดยใช้การเลือกแบบโควตา จากกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาในกลุ่มที่ 1 เพื่อให้ได้คุณลักษณะของกลุ่มเป้าหมายตามที่ต้องการ ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 6 คน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 6 คน ตัวแทนชุมชน จำนวน 10 คน

### วิธีดำเนินการวิจัย

**ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่ฮ้อย (บ้านเด่น) อำเภอแม่ฮ้อย จังหวัดเชียงใหม่**

1. วิธีดำเนินการเก็บข้อมูล

ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยการเก็บรวบรวมเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การวิจัย และทำการหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ (IOC: Item Objective Congruence Index) และ คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าที่ยอมรับได้มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (ประภาพรพรณ เสงี่ยมวงศ์, 2550: 69)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

## ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่เมาะ (บ้านเด่น)

### 1. วิธีการดำเนินการ

1.1 นำเสนอผลการศึกษาศาภาพพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่เมาะ (บ้านเด่น) อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้จากขั้นตอนที่ 1

1.2 ดำเนินการประชุมตามคู่มือเทคนิคการประชุมเชิงสร้างสรรค์ (AIC) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่เมาะ (บ้านเด่น) การบริหารงาน 4 งาน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยการมีส่วนร่วม และใช้กระบวนการบริหาร POSDCoRB โดยเป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการที่มีวิธีการ และขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ และข้อมูลข่าวสาร ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจถึงสภาพปัญหา ข้อจำกัด ความต้องการ และศักยภาพของผู้ที่เกี่ยวข้องต่างๆ เป็นกระบวนการที่ระดมพลังสมอง เพื่อแก้ไขปัญหา และหาแนวทางในการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ ผลที่ได้จากการประชุมนี้จะมาจากความคิดของผู้เข้าร่วมการประชุมทุกคน ซึ่งผู้วิจัยจะต้องกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้แสดงความคิดเห็น ได้แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ข้อมูลข่าวสาร ร่วมกันกำหนดทิศทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในอนาคต วางแผนการพัฒนา และร่วมระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน โดยพยายามพึ่งตนเองให้ได้มากที่สุด มีการแบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ (สุภัทร ชูประดิษฐ์, 2550: 1) ตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 A = Appreciation ในกระบวนการนี้ทุกคนจะมีโอกาสแสดงออกอย่างทัดเทียมกันด้วยภาพ ข้อเขียน และคำพูดว่าเขาเห็นสถานการณ์ปัจจุบันเป็นอย่างไร และอยากเห็นความสำเร็จในอนาคตเป็นอย่างไร ในขั้นนี้จะเกิดเป็นวิสัยทัศน์

ขั้นที่ 2 I = Influence ในกระบวนการนี้ทุกคนยังมีโอกาสทัดเทียมกันที่จะใช้ข้อคิดเห็นว่า วิธีการสำคัญที่จะทำให้บรรลุวิสัยทัศน์นั้น ต้องประกอบด้วยอะไรบ้าง

ขั้นที่ 3 C = Control ในกระบวนการนี้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนจะเลือกเองว่าสมัครใจจะเป็นผู้รับผิดชอบหลักในเรื่องใด จะเป็นผู้ให้ความร่วมมือในเรื่องใด จะเป็นผู้ร่วมคิดแผนปฏิบัติการข้อใด

### 2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ คู่มือเทคนิคการประชุมเชิงสร้างสรรค์ (AIC) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยศึกษาหลักทฤษฎีเทคนิคการประชุมเชิงสร้างสรรค์ (AIC) จากเอกสาร ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาความเที่ยงตรงของคู่มือจากผู้เชี่ยวชาญ (IOC: Item Objective Congruence Index) และคัดเลือกรายการในคู่มือฯ ที่มีค่าที่ยอมรับได้มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (ประภาพรพรณ เสี่ยงค์, 2550: 69)

### 3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยสรุปเป็นลักษณะความเรียง

## ผลการวิจัย

### 1. สภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียน

การบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนด้านการบริหารงานวิชาการเฉลี่ยทั้ง 3 กลุ่ม อยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในระดับมาก ส่วนกลุ่มตัวแทนชุมชน และกลุ่มตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในระดับปานกลาง

การบริหารงานงบประมาณ โดยภาพรวมชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนด้านการบริหารงานงบประมาณเฉลี่ยทั้ง 3 กลุ่ม อยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และกลุ่มตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานงบประมาณในระดับมาก กลุ่มตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมระดับปานกลาง

การบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนด้านงานบุคคลเฉลี่ย ทั้ง 3 กลุ่ม อยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และกลุ่มตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานบุคคลในระดับมาก ส่วนกลุ่มตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมระดับปานกลาง

การบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวมชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนด้านการบริหารงานบริหารทั่วไปเฉลี่ยทั้ง 3 กลุ่ม อยู่ในระดับมาก กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านการบริหารทั่วไป โดยเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มอื่น รองลงมา ได้แก่ กลุ่มตัวแทนชุมชน และกลุ่มตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน ตามลำดับ

## 2. แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียน

ด้านการวางแผนพัฒนาการมีส่วนร่วมบริหารโรงเรียน (P: Planning) โรงเรียนควรกำหนดวิสัยทัศน์เป็นโรงเรียนมุ่งจัดการศึกษาโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมงานบริหารทั้ง 4 งาน ควรกำหนดพันธกิจ สร้างความเข้าใจในการจัดการศึกษาให้แก่ชุมชน ครู ผู้ปกครอง เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง มีเป้าประสงค์ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2559 เป็นต้นไป ให้มีการสร้างความเข้าใจแก่บุคลากรในโรงเรียน และหน่วยงานต้นสังกัดเรื่องการให้ชุมชนมีบทบาทเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ให้มีการสร้างความเข้าใจบทบาทการมีส่วนร่วมการบริหารโรงเรียนให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชน และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน ตามสถานภาพของแต่ละกลุ่ม ให้มีการประชุมสัมมนากำหนดกรอบของบทบาทการเข้ามามีส่วนร่วมบริหารโรงเรียนในแต่ละงานที่เหมาะสมกับกลุ่ม และเป็นไปตามสถานภาพ ควรกำหนดยุทธศาสตร์ พัฒนาระบบการมีส่วนร่วม พัฒนาความรู้ความเข้าใจการมีส่วนร่วมในการบริหารแก่บุคลากรของโรงเรียน พัฒนาความรู้ความเข้าใจของกลุ่มต่างๆ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมบริหารงานโรงเรียน ให้มียุทธวิธีหรือโครงการ 5 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการครู บุคลากรทางแขนงรับการมีส่วนร่วมของชุมชน 2) โครงการปรับโน้ตชนชุมชนกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา 3) โครงการวันแม่สำนึกให้การศึกษา 4) โครงการวันพ่อทอใจระดมทุน และ 5) โครงการเปิดโลกทัศน์ศึกษาดูงาน

ด้านการจัดระบบงาน (O: Organizing) ให้มีการกำหนดกรอบการดำเนินงานมีส่วนร่วมบริหารงานโรงเรียน โดยร่วมกันพิจารณากรอบบทบาทหน้าที่ตามสถานภาพของคณะบุคคล ว่ามีบทบาทหน้าที่เรื่องใด เพียงใด ในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

ด้านการจัดบุคลากร (S: Staffing) ให้มีคณะกรรมการดำเนินการมีส่วนร่วมบริหารงานโรงเรียน และคณะกรรมการโครงการทั้ง 5 โครงการ

ด้านการอำนวยการการมีส่วนร่วมบริหารงานโรงเรียน (D: Directing) ให้ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้อำนวยการให้ได้รับความสะดวก และให้มีการดำเนินงานตามที่ร่วมกันกำหนด

ด้านการประสานงานดำเนินการมีส่วนร่วมการบริหารงานโรงเรียน (Co: Coordination) ให้การประสานงานดำเนินการมีส่วนร่วมในโครงการต่างๆ กับบุคคลที่รับผิดชอบ การใช้จ่ายงบประมาณ ติดต่อสถานที่ราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน

ด้านการรายงานผลการดำเนินงานการมีส่วนร่วมบริหารงานโรงเรียน (R: Reporting) ให้ผู้อำนวยการโรงเรียนจัดทีมติดตามประเมินผล ทำเอกสารรายงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชน และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนทราบทุกระยะ ทั้งในรูปเอกสารและแจ้งในที่ประชุม ตลอดจนทำการประชาสัมพันธ์ให้ต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

ด้านการจัดสรรงบประมาณ (B: Budgeting) ให้ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนแสวงหาแหล่งทุนสนับสนุนการดำเนินงานการมีส่วนร่วมบริหารงานโรงเรียน



## การอภิปรายผล

จากการวิจัยการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่อาว (บ้านเด่น) อำเภอแม่อาว จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้เทคนิคการประชุมเชิงสร้างสรรค์ (AIC: Appreciation Influence Control) พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานของโรงเรียน 4 งาน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป อยู่ในระดับมาก ผลใกล้เคียงกับการศึกษาของกาญจนา หาททรัพย์ (2553: 79-81) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนแก่ง “วิทยาสถาวร” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (ชลบุรี-ระยอง) เขต 18 ใน 4 งาน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนแก่ง “วิทยาสถาวร” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (ชลบุรี-ระยอง) เขต 18 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นงาน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 งาน คือ การบริหารวิชาการ และอยู่ในระดับปานกลาง 3 งาน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป

จากค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมบริหารงานโรงเรียนของกลุ่มรองลงมา ได้แก่ กลุ่มตัวแทนชุมชนที่ประกอบด้วย สมาชิกสภาเทศบาล ผู้ใหญ่บ้าน ประธานกลุ่มสตรีแม่บ้าน ประธานกลุ่มผู้สูงอายุ และประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ที่มีบทบาทเป็นตัวแทนชุมชน จึงมีโอกาสดำเนินการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นงานวันเด็ก งานวันแม่ งานวันพ่อ งานผ้าป่าสามัคคี จึงมีโอกาสรับทราบการดำเนินงานของโรงเรียน แม้จะไม่อยู่ในระดับมากในทุกงาน โดยเฉพาะการบริหารงานบุคคล และการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน แต่ก็จัดว่าได้มีส่วนร่วมการบริหารงานโรงเรียนในระดับหนึ่ง รองจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่มากกว่ากลุ่มตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะพบว่า กลุ่มตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน เป็นกลุ่มที่มีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียนน้อยกว่ากลุ่มอื่น สอดคล้องกับผลการศึกษาของปาริฉัตร กล่อมสกุล (2550: 96) ที่ศึกษาเรื่อง สภาพและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนท้ายพิบูล พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมจริงของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้ปกครอง นักเรียนโรงเรียนท้ายพิบูลอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการร่วมระดมทรัพยากร พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เพราะว่าผู้ปกครองให้ความสำคัญในเรื่องของการศึกษาของบุตรหลาน และเห็นว่าโรงเรียนยังต้องการงบประมาณต่างๆ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากผู้ปกครองในการช่วยสนับสนุนทั้งด้านการเงิน สิ่งของ แรงงาน สอดคล้องกับผลการศึกษาของมาโนช จุลสุคนธ์ (2551: บทคัดย่อ) กล่าวว่า ความต้องการของผู้ปกครองด้านคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงคุณภาพผู้เรียนในทัศนะของผู้ปกครอง ได้แก่ ส่งเสริมและปลูกจิตสำนึกในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมในทุกๆ ด้าน ควบคู่กับความรู้ โรงเรียนควรมีการจัดการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง และครอบครัวได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนของผู้เรียน แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่อาว (บ้านเด่น) ที่ได้จากการประชุมเชิงสร้างสรรค์ (AIC) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในลักษณะเป็นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และยุทธวิธี หรือโครงการ วิสัยทัศน์กำหนดไว้ว่า เป็นโรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การกำหนดเช่นนี้ทำให้เกิดความชัดเจนในอนาคตว่าเป็นโรงเรียนที่มีชุมชนร่วมจัดการศึกษาเพื่อลูกหลานของตนเอง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 3-4) ที่ได้กำหนดแนวทางให้ชุมชนมีบทบาทเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา และสอดคล้องกับผลการศึกษาของกรมสามัญศึกษา (2543: 5) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา พบว่า จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาจะต้องมีแผนกลยุทธ์ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และจัดทำคู่มือในการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ เมื่อวิสัยทัศน์เกิดจากการประชุมเชิงสร้างสรรค์ (AIC) กำหนดเช่นนี้ ทำให้

เห็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้นที่จะให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียน เนื่องจากเท่าที่ผ่านมาชุมชนมักเข้าใจว่าการจัดการศึกษาเป็นเรื่องของโรงเรียนฝ่ายเดียว

พันธกิจของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนได้จากการประชุมว่า สร้างความเข้าใจในการจัดการศึกษาแก่ชุมชน ครู ผู้ปกครอง เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง จัดเป็นพันธกิจที่สอดคล้องกับการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมของชุมชนไปสู่วิสัยทัศน์ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากการจัดการศึกษาที่ผ่านมาโรงเรียนมักจะจำกัดเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมักจะทำตามตัวบทกฎหมาย แต่ไม่ได้มีการเตรียมชุมชนให้เห็นความสำคัญของการศึกษาที่สามารถช่วยพัฒนาท้องถิ่นและประเทศชาติ ชุมชนจึงไม่เข้าใจเรื่องการจัดการศึกษาดีเท่าที่ควร จึงไม่เห็นความสำคัญในการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน

แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนที่ได้จากการประชุมเชิงสร้างสรรค์ (AIC) หากพิจารณาอย่างถ้วนถี่จะเห็นว่า วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ได้กำหนดไว้สอดคล้องกันได้ดีมาก ทำให้รู้ว่าอนาคตอยากให้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนเป็นอย่างไร จะต้องทำอะไร อย่งไรบ้าง ช่วยให้เห็นเป้าหมายเป็นอย่างไร การที่จะให้บรรลุเป้าหมายจะต้องดำเนินการอย่างไร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแต่ละระดับต้องมีการเตรียมตัวให้รู้และเข้าใจอะไรบ้าง กิจกรรมหลักจะต้องทำอะไร อย่งไร ทำให้เห็นทุกส่วนของแผนยุทธศาสตร์พัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนได้อย่างชัดเจน

การนำความคิดหรือแผนสู่การปฏิบัติ เป็นเรื่องสำคัญยิ่ง แนวทางที่ได้จากการประชุมเชิงสร้างสรรค์ (AIC) ได้นำขั้นตอนของกระบวนการบริหาร POSDCoRB ของ Gulick (1937: 2) มาเป็นหลักกำหนดแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชน เริ่มตั้งแต่มีการคิดแผนยุทธศาสตร์พัฒนาการมีส่วนร่วมที่ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์ กลวิธีหรือโครงการ ที่มีความสอดคล้องของความคิด เมื่อจะให้มีการนำแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ แนวทางยังได้นำเรื่อง การจัดระบบงาน การกำหนดบุคลากร การอำนวยการ การประสานงาน การรายงานผลการปฏิบัติงาน และการจัดสรรงบประมาณ ตามไปด้วย ทำให้เห็นความเป็นไปได้ชัดเจนยิ่งขึ้นในเรื่องของการนำความคิดสู่การปฏิบัติ จนเกิดการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานของโรงเรียนในอนาคต

ผลของงานวิจัยได้ส่งผลให้เกิดประโยชน์โดยตรงต่อชุมชน ซึ่งช่วยให้ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาทราบถึงความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาของสถานศึกษาในชุมชนของตน และนำมาเป็นข้อมูลปรับบทบาทหน้าที่ของชุมชนในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา สามารถมีส่วนร่วมสนับสนุน ส่งเสริม แก้ปัญหา การจัดการศึกษาของสถานศึกษาสนองความต้องการของชุมชนให้ดียิ่งขึ้น

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. โรงเรียนควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในโรงเรียนเรื่องขอบเขตของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนแต่ละด้าน เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งในกลุ่มบุคลากรภายใน และเต็มใจรับสถานการณ์ใหม่ที่จะเกิดขึ้นคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
2. โรงเรียนควรกำหนดนโยบายการให้โอกาสชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน พร้อมกับการส่งเสริมสนับสนุนและกระตุ้นให้บุคลากรทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของการบริหารงานโรงเรียนที่มีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม
3. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องการจัดการศึกษา หลักสูตร งานบริหารโรงเรียนแก่ชุมชน ด้วยกิจกรรมอบรม สัมมนา ประชาสัมพันธ์ อย่างต่อเนื่อง
4. โรงเรียนควรจัดระบบโครงสร้างการบริหารให้มีฝ่ายมวลชนสัมพันธ์เป็นงานหนึ่งเพื่อช่วยผู้บริหารในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชน

### ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาหารูปแบบที่เหมาะสมในการบริหารจัดการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียน โดยแยกกลุ่ม คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน แบบเจาะลึก
2. เนื่องจากการจัดการความรู้เป็นวิธีการใช้บุคคล และประสบการณ์ ภูมิปัญญาในชุมชนมาใช้ในการศึกษา และการมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนและเยาวชนจึงควรศึกษาการพัฒนาการของกลุ่มต่างๆ ด้วยการใช้หลักการดำเนินงาน การมีส่วนร่วม ซึ่งอาจใช้การบริหารเชิงคุณภาพ PDCA หรือใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (PAOR)

### เอกสารอ้างอิง

- กรมสามัญศึกษา. 2543. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา (ตามแนวพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ 2542). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2546. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พร้อมกฎกระทรวง ที่เกี่ยวข้อง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กาญจนา หาททรัพย์. 2553. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนแกลง “วิทยาสถาวร” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (ชลบุรี-ระยอง) เขต 18. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยทองสุข.
- ทศพล ผลทวีภู. 2551. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ประถมศึกษานครปฐม เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษา มหาวิทยาลัย ศิลปากร.
- ประภาพรณ เลื่องวงศ์. 2550. การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: อี.เค.บุ๊คส์.
- ปาริฉัตร กลุ่มสกุล. 2550. สภาพและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียน ท้ายพิบูล. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- มานิช จุลสุคนธ์. 2551. ความต้องการของผู้ปกครองด้านคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน ภัทรดล อำเภोधริชัย จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย ราชภัฏมหาสารคาม.
- โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลแม่อาว (บ้านเด่น). 2555. รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2555. เชียงใหม่. (อัดสำเนา).
- วรลักษณ์ พลรบ. 2550. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย ศิลปากร.
- สมศักดิ์ ไชยโชติ. 2550. สภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วม ตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา พิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สุภัทร ชูประดิษฐ์. 2550. วัฏจักร 5 ขั้นตอนของกระบวนการ AIC. (ระบบออนไลน์). แหล่งข้อมูล: <http://gotoknow.org/blog/communityblog/21663> (26 มิถุนายน 2551)
- Gulick, L. 1937. Paper on the Science of Administration. Clifton: Augustus M. Kelley.